

PLANTA+

НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА

SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION

**23 січня 2026 р.
м. Київ, Україна**

*January 23, 2026
Kyiv, Ukraine*

**Том 2
Volume 2**

**20
26**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Мінарченко В. М., доктор біологічних наук, професор

Карпюк У. В., доктор фармацевтичних наук, професор

Махиня Л. М., кандидат біологічних наук, доцент

Підченко В. Т., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Чолак І. С., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Ковальська Н. П., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Ольшанський І. Г., кандидат біологічних наук

PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА: матеріали VI науково-практичної конференції з міжнародною участю (Київ, 23 січня 2026 р.). Київ: Паливода А. В., 2026. Т.2. 295 с.

ISBN 978-966-437-888-5.

Збірник містить матеріали VI Науково-практичної конференції з міжнародною участю «PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА». У збірнику опубліковано результати наукових досліджень провідних вчених України та іноземних фахівців з питань фітохімічного аналізу, стандартизації лікарської рослинної сировини, інтродукції, ресурсознавства лікарських рослин. Висвітлено питання технології та аналізу лікарських засобів рослинного походження, дієтичних добавок, лікувально-профілактичних та косметичних засобів. представлені фармакологічні дослідження з питань безпечності та застосування у клінічній практиці лікарських засобів рослинного походження. Розглянуто проблеми модернізації навчального процесу та орієнтації на дистанційне навчання у закладах освіти.

Матеріали представляють інтерес і можуть бути корисними для широкого кола наукових та науково-педагогічних працівників наукових установ, закладів вищої освіти фармацевтичного, медичного, біологічного профілю, докторантів, аспірантів, студентів, співробітників фармацевтичних підприємств та громадських організацій.

Друкується в авторській редакції. відповідальність за достовірність наданого для видання матеріалу несуть автори одноосібно. Будь-яке відтворення тексту без згоди авторів забороняється. Матеріали пройшли антиплагіатну перевірку за допомогою програмного забезпечення Strikeplagiarism.

ISBN 978-966-437-888-5.

© Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця, 2026

© Колектив авторів, 2026

ДИНАМІКА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Косяченко К.Л., Торгонська К.Р.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
м. Київ, Україна

kk1@nmu.ua, torgonskakata91@gmail.com

Ключові слова: лікарські засоби, роздрібна торгівля, ліцензування.

Вступ. Охорона здоров'я населення є одним із ключових завдань держави, тому провадження господарської діяльності з роздрібною торгівлю лікарськими засобами (ЛЗ) потребує належного нормативно-правового регулювання і безперервного контролю державними структурами. Ліцензування – це офіційна процедура отримання спеціального дозволу (ліцензії) від держави на провадження певного виду господарської діяльності, що може чинити вплив на безпеку та права громадян. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з роздрібною торгівлю ЛЗ регламентовано постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 929 [2]. Зважаючи на просвіропейський напрям розвитку нашої країни та запровадження воєнного стану, нормативно-правове регулювання відносин у сфері фармацевтичного забезпечення зазнає постійних змін та необхідності оновлення.

Мета роботи – дослідження динаміки нормативно-правового регулювання ліцензування господарської діяльності з роздрібною торгівлю ЛЗ в умовах воєнного стану.

Матеріали та методи. Серед матеріалів дослідження – наукові публікації, нормативно-правові документи. Використано методи контент-аналізу, системно-аналітичний, порівняльний, узагальнення результатів.

Результати та їх обговорення. Проведений аналіз нормативно-правового регулювання функціонування аптечних закладів під час воєнного стану та вимог щодо їх матеріально-технічної бази свідчить про наступні зміни:

- зменшення площ аптек у селищах (з 40 м² до 30 м²) і селах (з 30 м² до 18 м²) задля наближення фармацевтичної допомоги для населення шляхом спрощення вимог до відкриття аптек;
- зменшення площі аптечних пунктів у селах (з 18 м² до 10 м²) для покращення фізичної доступності споживачів до аптечних закладів;
- поява нового розділу Ліцензійних умов, що регламентує вимоги до організації та здійснення роздрібною торгівлю ЛЗ за допомогою мобільних аптечних пунктів (МАП) у сільській місцевості за відсутності аптечних закладів, на територіях, де введено надзвичайний стан чи ведуться активні бойові дії. Аналіз даних Реєстру МАП станом на 10.11.2025 року свідчить про їх функціонування у 18 з 24 областей України. Найбільша кількість МАП (4) працює в Харківській області, по 3 МАП – у Запорізькій, Київській, Чернігівській, по 2 МАП – у Миколаївській, Одеській, Тернопільській, Херсонській та Черкаській областях. Проведення роздрібною торгівлю ЛЗ через МАП переважно здійснюють суб'єкти господарювання комунальної та державної форм власності [3];

- обмеження інформації на вивісці та зовнішніх рекламних конструкціях аптечного закладу для попередження впливу на наміри споживача стосовно придбання ЛЗ, зокрема забороняється використовувати відомості щодо рівня цін, дані, що вводять відвідувачів в оману, та порівнювати аптечний заклад з іншими.

Аналіз змін щодо кадрового забезпечення доводить факти спрощення вимог до осіб, що здійснюють роздрібну торгівлю ЛЗ, особливо в сільській місцевості та прифронтових регіонах – право надається особам з освітою не нижче ступеня фахового молодшого бакалавра спеціальності «Медсестринство» за наявності сертифікату за профілем роботи «Фармація (роздрібна реалізація ЛЗ)». До роботи щодо роздрібно торгівлі ЛЗ дозволяється залучати осіб, які мають документ про освіту не нижче ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальністю «Фармація» (спеціалізація (освітня програма) «Фармація»), а також фармацевтів-інтернів під керівництвом фармацевта-куратора.

Досліджено підходи до врегулювання питань маркетингу в аптечних закладах, що є частиною плану Уряду зі зниження та стабілізації цін на ЛЗ. Щоквартальний обсяг витрат виробників / імпортерів на маркетинг не може перевищувати 18% (без урахування ПДВ) від загального обсягу реалізації ЛЗ на митній території України. Не допускається надання маркетингових послуг, пов'язаних з рецептурними ЛЗ, крім випадків, спрямованих на забезпечення наявності ЛЗ, що реалізуються за рецептом, та на ЛЗ, стосовно яких здійснюється реімбурсація за рахунок коштів державного бюджету.

Нововведення до Ліцензійних умов, що наберуть чинності у 2026 році, доводять прагнення Уряду покращити доступність ЛЗ для населення шляхом:

- забезпечення реалізації в аптеках, що розміщуються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я, ЛЗ за трьома найнижчими цінами, визначеними в Національному каталозі цін;
- надання дозволу на роздрібну торгівлю безрецептурними ЛЗ у приміщеннях автозаправних станцій без утворення аптеки чи її підрозділу [1].

Висновки. Зміни та доповнення, внесені під час воєнного стану до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з роздрібно торгівлі ЛЗ, з одного боку, направлені на підвищення доступності ЛЗ для населення, а з іншого – не відповідають найкращим європейським практикам фармацевтичної діяльності та потребуватимуть перегляду в майбутньому.

Перелік посилань:

1. Офіційний портал Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібно торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів): постанова КМУ від 30.11.2016 р. № 929. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-p#n781>

3. Реєстр мобільних аптечних пунктів. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. 10.11.2025. URL: <https://www.dls.gov.ua/реєстр-мобільних-аптечних-пунктів/>